
Evropu zajímá naše spotřeba alkoholu v době koronaviru

Evropu zajímá naše spotřeba alkoholu v době koronaviru

Ještě měsíc bude evropské odborníky zajímat, jak to našinec má s alkoholem v čase šíření onemocnění covid-19. Do konce června je možné své zkušenosti „sdělit“ prostřednictvím dotazníku, na jehož tvorbě se podíleli i odborníci z [Kliniky adiktologie](#) , vědeckého a klinického pracoviště [1. Lékařské fakulty Univerzity Karlovy](#) a Všeobecné fakultní nemocnice v Praze.

V souvislosti se šířením covid-19 napříč Evropou přijímaly vlády jednotlivých států řadu opatření, každodenně ovlivňujících naše životní zvyklosti a zaběhlé chování. Nastalé změny se nevyhnuly ani konzumaci alkoholických nápojů. Právě vztah Evropanů k alkoholu v podmínkách pandemie SARS-CoV-2 mapuje online výzkum, kterého se zájemci starší 18 let mohou zúčastnit **do 30. června 2020**. Výzkum probíhá vedle České republiky současně i v dalších 16 evropských státech, v 15 jazykových mutacích a další státy a jazykové verze se přidávají. Dotazník je anonymní, účastník o sobě v úvodu prozradí pouze např. věk, pohlaví, místo, kde žije, či vzdělání. Odpovědi na všechny otázky zaberou nanejvýš deset minut. Že jde o průzkum unikátní a neplánovaný, je pochopitelné, vždyť s koronavirovou epidemií předem nikdo nepočítal.

„Naše

spolupráce s evropským projektem *Developing and Extending Evidence and Practice from the Standard European Alcohol Survey (DEEP SEAS)* byla zahájena již vloni na podzim,“ prozrazuje pro *iForum* **Miroslav Barták**, vedoucí *Centra veřejného zdraví se zaměřením na alkohol* při Klinice adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze, který je, společně se dvěma kolegy, rovněž autorem české verze online dotazníku. Původní spolupráce na projektu byla zaměřena na marketing v oblasti alkoholového průmyslu a vyhodnocení politických a veřejnozdravotních intervencí v této oblasti. Epidemie rozhodla, vše je jinak, během pouhých 14 dnů se podařilo rozjet projekt aktuální, s tím, že k původnímu tématu, které dlouhodobě plánovali na podzim, se vrátí, nicméně v online podobě.

Vzorky z každé země budou vypadat jinak

„Aktuální šetření by mělo pomoci najít odpověď, jak se změnil, pokud se změnil, vztah obyvatel k alkoholu v důsledku přijatých epidemiologických pravidel a omezení. A zároveň porovnat situaci u nás a v zahraničí,“ říká **Miroslav Barták**. Za vznikem dotazníku stojí iniciativa, kterou napříč odborníky z evropských výzkumných institucí vede prof. Jürgen Rehm, světová kapacita v otázkách problematiky alkoholismu a veřejného zdraví, jeden z nejcitovanějších autorů článků věnovaných „alkoholové“ problematice.

„Reprezentativní vzorky z každé země budou vypadat jinak,“ je si jist **Miroslav Barták**. Aktuální propočty ukazují, že pro mezinárodní srovnání by bylo ideální mít více než 400 dotazníků z každého zapojeného státu. Pro reprezentativní vzorek na národní úrovni by byl samozřejmě v každém státě zapotřebí jiný počet dotazníků. Zajímavé podle **Bartáka** bude zjištění, jak se vládní opatření v průběhu epidemie odrazila na chování lidí, v dotazníku je totiž týden jeho vyplnění zaznamenán. Budou tedy známy třeba rozdíly před a po epidemii, ale i během jejího vývoje: „Vztah lidí k alkoholu v

čase striktních zákazů byl určitě jiný než po rozvolnění opatření, které přineslo třeba otevření zahrádek," věří odborník

z Centra veřejného zdraví.

Konzumace alkoholu přesunuta do soukromí

Podle **Miroslava Bartáka** se ale nedá předem tvrdit, že spotřeba alkoholu během koronavirové pandemie stoupla. „Určitě se změnila,“ tvrdí adiktolog a dodává, „pokud nebylo možné konzumovat alkohol v prostředí hospod a restaurací, spotřebu to samozřejmě ovlivnilo; prodej točeného piva ustrnul, o čemž svědčí třeba výsledky analýzy médií, kterou máme díky monitoringu k dispozici. Mimochodem slovo ‚hospoda‘ se v období od 13. 3. do 21. 5. 2020 objevilo v monitoringu mediálních sdělení ve více než 450 článcích. Odpovědi z dotazníků by mohly odborníkům pomoci se zjištěním, jak se získané zkušenosti uživatelů alkoholu promítnou do jejich návyků v následujících měsících a letech.“ Jednoznačně lze podle již dnes dostupných znalostí konstatovat, že lidé se s konzumací alkoholu přesunuli z veřejného prostoru do soukromí. „Navíc pravděpodobně mnozí změnili čas konzumace, druh nápoje i jeho dávkování. U některých lidí se situace ve vztahu k alkoholu výrazně zhoršila, řada z nich mohla alkohol využívat jako substituční návykovou látku. Někdo naopak mohl pití omezit, další mohli své návyky udržet beze změn,“ upřesňuje odborník, podle něhož hrají důležitou roli v konzumaci alkoholu, překvapivě, nejbližší lidé: „Jestli je pití tolerovaným tajemstvím rodiny, nebo zda svou roli sehrála nemožnost sociální kontroly, právě o tom nám více prozradí výsledky dotazníku.“

Dotazník lze vyplnit z pohodlí domova

Pokud by se do průzkumu podařilo zapojit více než 2000 respondentů, byl by **Miroslav Barták** spokojen: „Neočekávám, že se na nás budou stát fronty jako na testování na koronavirus. Naštěstí zástupy lidí u nás nehrozí, dotazník je možné vyplnit z pohodlí domova, budeme však velmi vděční každému, kdo se šetření zúčastní a čím více lidí bude ochotných se o své zkušenosti podělit, tím lépe. Na druhou stranu si uvědomuji, že formou internetu nemůžeme zasáhnout všechny skupiny. Pravděpodobně se nezúčastní na alkoholu již závislí, obyvatelé bytových sociálních služeb nebo lidé starší 80 let,“ konstatuje **Barták**.

Zajímavostí české verze dotazníku, která je jednou z patnácti, je kupříkladu její odlišnost v posuzovaných jednotkách množství alkoholu na nápoj: pivo pijeme v půllitrech, ne v pintách, jinak u nás vypadá i ‚panák‘ tvrdého alkoholu. Aby bylo možné s údaji o spotřebě alkoholu v gramech pracovat a vzájemně je porovnávat, budou muset odborníci získané údaje nejdříve přepočítat ze standardních nápojů v dané zemi, což je ale zcela běžná procedura.

ČESKÁ VERZE DOTAZNÍKŮ

Dotazník je výsledkem spolupráce odborníků na závislosti z různých evropských výzkumných organizací včetně [Technické univerzity v Drážďanech](#) či španělské [Hospital Clínic de Barcelona](#). Dále spolupracovaly: [Technická univerzita v Košicích](#) (Slovensko), [Istituto Superiore di Sanità](#) (Itálie), [Serviço de Intervenção nos Comportamentos Aditivos e nas Dependências](#) (Portugalsko), [Instytut Psychiatrii i Neurologii](#) (Polsko), [Universitätsklinikum Hamburg-Eppendorf](#) (Německo), [Maastricht University](#) (Nizozemsko) a [Catalan Programme on Substance Abuse \(GENCAT Drogues\)](#) a další pracoviště.

